

Review

Case Study Writing Guide in Sport and Exercise Psychology

İlbay Görkem Polat¹⁻², Pakize Keskin², Hakan Saraç³⁻⁴

¹FMV Işık University, Faculty of Economics, Administrative and Social Sciences, Department of Psychology, Istanbul

²Marmara University, Institute of Health Sciences, Exercise and Sport Psychology Master's Program, Istanbul

³Fenerbahçe University, Sport Sciences Faculty, Department of Physical Education and Sports Teaching, Istanbul

⁴Middle East Technical University, Institute of Social Sciences, Physical Education and Sports PhD Program, Ankara

ARTICLE INFO

Article history:

Received: 26 May 2023

Accepted: 28 June 2023

Available online: 30 June 2023

Keywords

Case studies,

Applied sport psychology,

Experience

ABSTRACT

The practices, concepts, and theories of sport sciences and psychology play an important role in the development of sport and exercise psychology (Weinberg & Gould, 2014). One of the current topics addressed in this context is case studies (Hemmings & Holder, 2013). The foundation of case studies is the scientifically grounded reporting of the experiences, observations, and research by both practitioners and researchers in sport and exercise psychology. Case studies, which are gaining popularity in the international literature, do not yet have enough examples in Turkey. It is believed that the main reason for this is that there are no resources in the Turkish literature for practitioners and researchers to use when writing case studies. The aim, therefore, was to create a resource that could be used by practitioners and researchers in the writing and reporting of case studies.

Derleme

Spor ve Egzersiz Psikolojisinde Örnek Olay (Vaka) Çalışmaları Yazım Rehberi

İlbay Görkem Polat¹⁻², Pakize Keskin², Hakan Saraç³⁻⁴

¹ FMV Işık Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul

² Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Egzersiz ve Spor Psikolojisi Yüksek Lisans Programı, İstanbul

³ Fenerbahçe Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, İstanbul

⁴ Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Doktora Programı, Ankara

---

MAKALE BİLGİSİ

Makale geçmişi:

Gönderim: 26 Mayıs 2023

Kabul: 28 Haziran 2023

Online yayınlama: 30 Haziran 2023

Anahtar kelimeler

Örnek olay çalışmaları,

Uygulamalı spor psikolojisi,

Deneyim

ÖZET

Spor ve egzersiz psikolojisinin gelişiminde spor bilimleri ve psikoloji alanlarının uygulamaları, kavramları ve teorileri önemli bir rol oynamaktadır (Weinberg ve Gould, 2014). Bu bağlamda ele alınan güncel konulardan biri de örnek olay (vaka) çalışmalarıdır (Hemmings ve Holder, 2013). Örnek olay çalışmaları spor ve egzersiz psikolojisi alanında yer alan uygulamacıların ve araştırmacıların deneyimleri, gözlemleri ve araştırmalarının bilimsel bir çerçevede raporlaştırılmasına dayanmaktadır. Uluslararası alan yazında görünürlüğü gittikçe artmakta olan örnek olay çalışmalarının ülkemizde henüz yeterli örneği bulunmamaktadır. Bunun temel sebebinin ise Türkçe alan yazında uygulamacılar ve araştırmacılar için örnek olay çalışmalarının yazımında yararlanabilecekleri bir kaynağın bulunmaması düşünülmektedir. Bu doğrultuda uygulamacıların ve araştırmacıların örnek olayların yazımı veya raporlaştırılması sırasında yararlanacakları bir kaynağın oluşturulması amaçlanmıştır.

Giriş

Spor ve egzersiz psikolojisi hızla büyümekte olan bir alan olarak dikkat çekmektedir. Bununla birlikte gerek spor bilimleri gerekse de psikoloji alan yazını içerisinde yer alan uygulamalar, kavramlar ve teoriler spor ve egzersiz psikolojisi alanına uyarlanarak alanın gelişimine katkı sağlanmaktadır (Weinberg ve Gould, 2014). Bu bağlamda ele alınan güncel konulardan biri de örnek olay (vaka) çalışmalarıdır (Hemmings ve Holder, 2013). Örnek olay çalışmaları, araştırma tasarımı ve yöntem için bir araç olarak tanımlanmıştır (Hodge ve Sharp, 2017). Simons (2009), örnek olay çalışmalarının sadece bir yöntem değil, farklı yöntemlerin bir arada uygulanabileceği bir çerçeve olduğunu ifade etmiştir. Spesifik tanımlar açısından, Creswell (2007) örnek olay çalışmalarını “araştırmacının sınırlı bir sistemi (bir olay) veya çoklu sınırlı sistemleri (olayları) zaman içinde detaylı, birden fazla bilgi kaynağı (örneğin, gözlemler, görüşmeler, görsel-işitsel materyal ve belgeler ve raporlar) ile derinlemesine veri toplama yoluyla araştırdığı nitel bir yaklaşım” olarak tanımlamıştır.

Örnek olay çalışmaları, halihazırda meydana gelmiş bazı durumların ve sorunların detaylı bir şekilde araştırılmasına olanak tanır. Bu araştırma süreci hesaplanmayan olayları, yeni müdahaleleri, olağan dışı durumları içerebilir (Giges ve Van Raalte, 2012). Örnek olay çalışmaları aynı zamanda, uygulama ve araştırma yapan topluluklarının çağdaş anlayış ve çözüm gerektiren kritik konular/sorular konusunda daha iyi bağlantı kurabilmeleri ve daha iyi bilgi sahibi olabilmeleri için bir mekanizma sunar. Ortaya konan bu farklı içerikte görüşler, geliştirilen ve uygulanan örnek olay çalışmalarının alan için sahip olabileceği potansiyel etkiyi destekler. Bunlara ek olarak örnek olay çalışmaları uygulayıcıların ve araştırmacıların danışan odaklı müdahalelerin geliştirebilmesi adına kullanabilecekleri profesyonel bir uygulama aracıdır (Cotterill, 2020).

Spor ve egzersiz psikolojisi alanında da örnek olay çalışmalarının ne kadar yararlı olabileceği çeşitli araştırmacılar tarafından vurgulanmıştır (Smith, 1988; Rotella, 1998). Smith'e (1988) göre nitelikli örnek olay çalışmaları, spor ortamındaki psikolojik ve etik ilkeler hakkında bilgi birikiminde bütünleyici bir rol oynayıp katkı sağlayabilir. Örnek olay çalışmalarının performans, sağlık ve esenlik halini geliştirmek adına çeşitli müdahale yöntemlerinin geliştirilmesini teşvik edebileceğini ortaya koymuştur. Rotella (1998) sporda farklı seviyelerde ortaya konan rekabetin, farklı sporlar ve çeşitli yaş gruplarını içeren çeşitli olaylarla tekrarlanan deneyimlerin, uygulamalı spor psikolojisinde danışmanlığın sürekli gelişimini ve başarısını sağlamada önemli bir rol oynayabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca örnek

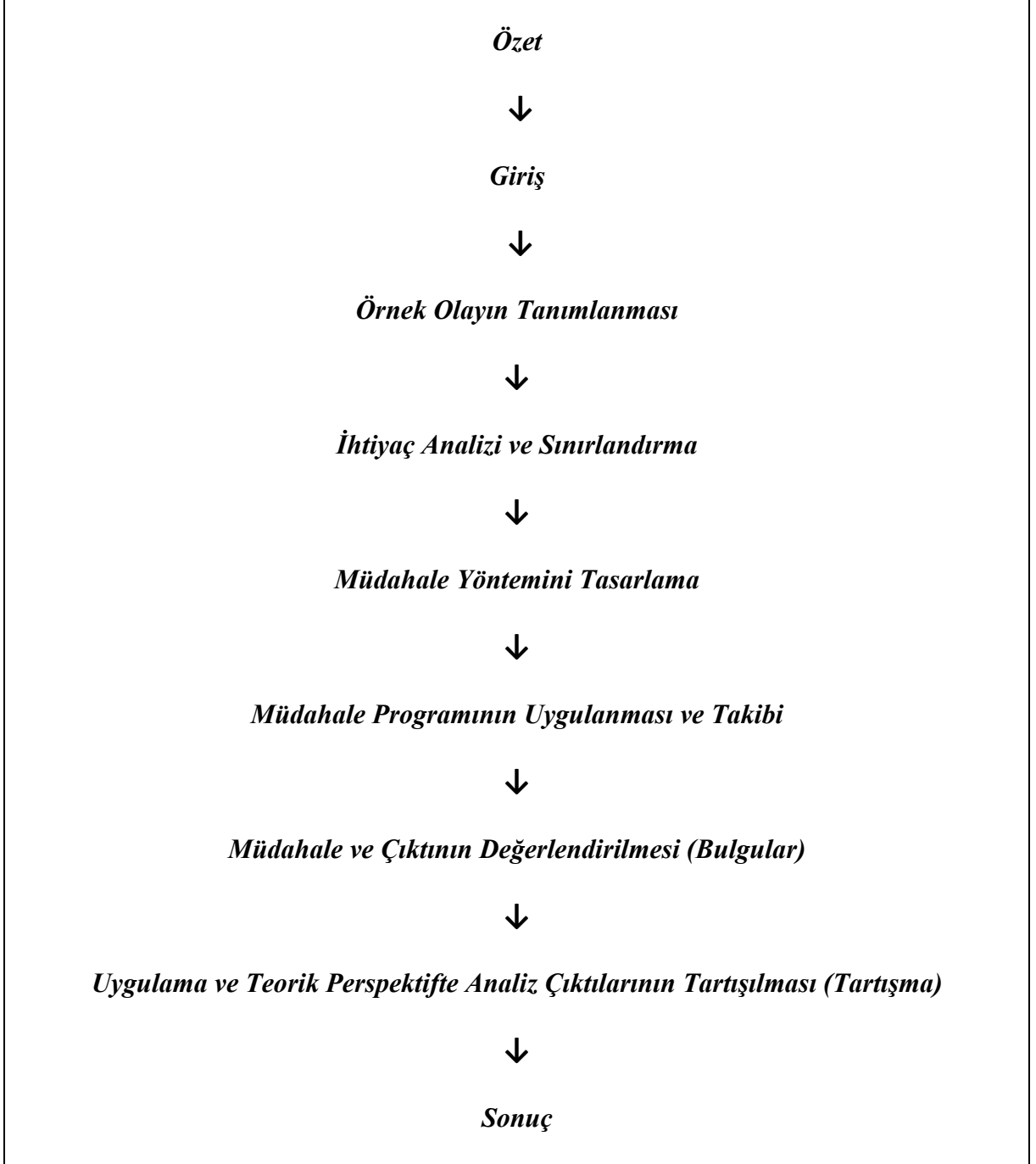
olay çalışmaları sahada çalışan uzmanların gerçekleştirmiş olduğu çalışmaların etkililiğinin, öneminin gösterilmesi, tecrübelerin aktarılması ve elde edilen çıktıların spor ve egzersiz psikolojisi alanında yer alan diğer kişilerle paylaşılarak değerlendirilmesi için oldukça önemlidir (Cotterill ve ark., 2017).

Çalışmanın amacına bağlı olarak örnek olay çalışmasının türü değişmektedir. Alan yazında örnek olayların farklı araştırmacılar tarafından kategorize edildiği görülmektedir. Yin (2014) örnek olayların açıklayıcı (explanatory), keşfedici (exploratory) ve tanımlayıcı (descriptive) olmak üzere 3 kategoride incelemiştir. Anket veya deneysel yöntemler için karmaşık olan gerçek yaşam müdahalelerindeki nedensel bağlantıları açıklamaya çalışan tür açıklayıcı örnek olay şeklinde tanımlanmıştır. Açıklayıcı örnek olay çalışmalarının amacı uygulama ile uygulamanın etkileri arasındaki bağı kurmaktadır. Keşfedici örnek olay çalışması müdahale programının sonucunun net olmadığı çalışmalarda kullanılmaktadır. Son olarak tanımlayıcı örnek olay müdahaleyi, olguyu ve içinde bulunduğu bağlamı tanımlamak için kullanılmaktadır (Yin, 2014). Stake (1995) ise örnek olayları içsel (intrinsic), araçsal (instrumental) ve kolektif (collective) şeklinde incelemiştir (akt. Baxter ve Jack, 2008). İçsel örnek olay araştırmacının örnek olayı daha iyi anlama amacıyla kullandığı yaklaşımdır. Bu yaklaşımda genelleme veya teori geliştirme gayesi yoktur. Odak noktası örnek olayın kendisidir. Araçsal örnek olay çalışmaları ise bir teoriyi iyileştirmek veya bir konuda içgörü sağlamak için kullanılmaktadır. Son olarak kolektif örnek olay çalışmaları vakalardaki farklılıkları keşfetmek için kullanılmaktadır (Stake, 1995'ten akt. Baxter ve Jack, 2008).

Bu rehberin temel amacı, ülkemizde spor ve egzersiz psikolojisi alanının uygulama kısmında çalışan uzmanların gerçekleştireceği çalışmaların bilimsel temellere dayandırılarak raporlaştırması için yararlanabilecekleri bir kaynak oluşturmaktır. Spor ve egzersiz psikolojisi örnek olay çalışmalarının raporlaştırılması aşamasında pek çok farklı yaklaşım olmakla birlikte, güncel örneklerden Keegan ve ark. (2017) tarafından hazırlanan rehber esas alınarak Türkçe bir rehberin hazırlanması amaçlanmıştır. Araştırmacılar ve uygulamacılar bu rehberde yer alan ilkelere bağlı kalarak örnek olay çalışmalarının metodolojik açıdan titiz, etik açıdan sağlam olmasını ve alandaki bilgi ve uygulamaların ilerlemesine anlamlı bir şekilde katkıda bulunmasını sağlayabilirler. Ayrıca bu rehberdeki adımları izleyerek bir uygulama çalışmasında olması gereken tüm adımları takip edebilir ve bu sayede çalışmasına bütüncül bir değer katabilir. Bu rehberde örnek olay çalışmalarının raporlaştırılması süreci tüm yönleriyle ele alınmaya çalışılmıştır.

Örnek Olay Çalışmalarının Yazım Aşamaları

Bu bölümde bir örnek olay raporunun yazımı sırasında yer alması gereken bölümlerin (Şekil 1) detaylı içeriğine yer verilmiştir.

Şekil 1. Bir Örnek Olay Raporunun Yazımı Sırasında Yer Alması Gereken Bölümler

Özet

Örnek olay çalışmalarının temel öğeleri bu bölümde aktarılmaktadır. Yapılan çalışmanın ana unsurları özetlenip, çalışmanın bağlamı yazarların yaklaşım tarzına ve felsefelerine yer vererek aktarılır (Cotterill ve ark., 2017; Keegan ve ark., 2017). Danışanın ihtiyaçları ve buna yönelik olarak uygulanan müdahaleden bahsedilir. Bunun yanında ulaşılan sonuçlar ve buna bağlı çıkarımları içermelidir (Keegan ve ark., 2017).

Giris

Örnek olay çalışmalarının raporlaştırılmasında giriş bölümü çalışmanın amacı ve gerekçesi konusunda okuyucuların bilgi sahibi olmaları için önemlidir (Cotterill ve ark., 2017). Alan yazında yer alan örnek olay çalışmalarının içeriği incelendiğinde, giriş bölümü bazında bazı farklılıklar olduğu söylenebilir. Örneğin 2017 yılında yayın hayatına başlayan “Case Studies in Sport and Exercise Psychology” isimli derginin formatında giriş bölümü yerine içerik (bağlam) bölümü tercih edilmektedir. Bu kısım örnek olay çalışmasının genel yapısı, anahtar öğeleri, yazarların uygulamaya yaklaşımları, felsefelerini şekillendirmeye ve geliştirmeye yardımcı olan deneyimlerinin kısa bir özeti şeklinde biçimlendirilmektedir. Ancak bu rehberde Keegan ve ark. (2017) tarafından hazırlanmış olan rehber temel alınmıştır. Bu doğrultuda örnek olay çalışmalarında giriş bölümünün yer alması tercih edilmiştir.

Giriş bölümü bir örnek olay çalışmasının ele aldığı konuyla ilgili olarak okuyucuya teorik arka planın sunulduğu, anahtar kelimelerin açıklandığı ve mevcut alan yazındaki eksiklik veya boşluklara işaret edildiği bir bölüm olarak kurgulanmalıdır (Keegan ve ark., 2017).

Örnek Olayın Tanımlanması

Miles ve Huberman (1994), bir olayı özellikle “sınırlı bir bağlamda meydana gelen bir tür fenomen” olarak tanımlamıştır. Bir araştırma bağlamında bir örnek olay çalışması kullanılıyorsa, olayın kendisinin netliğinin çok önemli olduğu vurgulanmıştır. Kısacası, olayın sınırlarının açıkça ifade edilmesi çok önemlidir. Bu noktayı desteklemek için Stake (2000), “bir araştırma biçimi olarak örnek olay çalışmalarının, kullanılan sorgulama yöntemleriyle değil, bireysel olaylara olan ilgiyle tanımlandığını” vurgulamıştır. Ayrıca Johnsson (2003), psikolojideki örnek olay çalışması yaklaşımlarını gözden geçirirken, genel olarak bir örnek olay çalışmasının, çalışmanın amacı olan bir “olay”a sahip olması gerektiğini ve araştırmanın başlangıç noktasının bu olduğunu ileri sürmüştür.

Bir örnek olayın araştırma adına uygun olup olmadığına ilişkin üç tane özel kriterden bahsedilebilir (Miles ve Huberman, 1994) Birinci olarak örnek olay, karmaşık işleyen bir birimdir. İkincisi, doğal bağlamında çok sayıda yöntemle araştırılmalıdır. Üçüncü ve son olarak da ele alınacak örnek olay çağdaş olmalıdır. Bu kriterlere, benzersiz bir dünyaya açılan bir pencere sağlamak veya zengin ve canlı, benzersiz bir hikâye anlatımı yaklaşımı sağlamak gibi oldukça farklı işlevlere hizmet eden çeşitli ontolojik yaklaşımlar kullanılarak örnek olay çalışmalarının gerçekleştirilebileceğini eklenmiştir.

Örnek olaylara bakış ile ilgili bölümde örnek olayın kendisinin bir özetini sağlama hedeflenmiştir. Keegan ve arkadaşlarına (2017) göre bir örnek olay çalışmasında araştırmacılar bir sporcuya, egzersiz yapan bir bireye, bir topluluğa, takıma, bir bölgedeki belirli bir kuruluşa odaklanıp inceleme yapılır. Çalışmanın merkezinde kimin veya neyin olduğuna dair net ve anlaşılır bir açıklamanın yansıtılmasına ihtiyaç vardır. Bir organizasyonla çalışma yapılıyorsa bu organizasyonla ilgili çalışma stratejisi, veri toplamada kullanılacak ölçekler ve yapısı ile ilgili bilgilerin ortaya konması gereklidir. Bir birey veya grup söz konusu ise, detaylı bilgileri, destek arama nedenleri ve talepleri ele alınmalıdır.

İhtiyaç Analizi ve Sınırlandırma

Bu bölüm müdahale seçimi öncesinde sporcuların ihtiyaçlarının değerlendirildiği, önceliklerinin belirlendiği ve öncelikleri doğrultusunda müdahale edilecek özelliğin veya değişkenin sınırlandırıldığı bir bölüm olarak planlanmalıdır. Bu kısımda araştırmacının danışanın gerçek ihtiyaçları ve algıladığı ihtiyaçları arasındaki ayrımı ortaya koyması çalışmanın değerini arttıracak önemli bir noktadır (Keegan ve ark., 2017). “Neyi bilmeye ihtiyaç var?” sorusu ihtiyaç analizi ve sınırlandırma aşamasında araştırmacıların ve uygulamacıların sorması gereken önemli sorulardan biridir (Akar Vural ve Cenkseven, 2005).

Müdahale Yöntemini Tasarlama

Örnek olay çalışmasında müdahalenin ve müdahaleye dönük amaçların belirlenmesine yönelik karar verme sürecini detaylı bir şekilde aktarılmalıdır. Hedef belirleme, farkındalık eğitimi vb. gibi belirli bir müdahale yönteminin veya tekniğinin neden tercih edildiğini göstermek için araştırma ve teorinin yanı sıra ihtiyaç analizinin sonuçlarından faydalanılmalıdır. Her zaman, danışanın geçmişini açıklayan ve faydalı müdahaleleri/destek stratejilerini öngören bir tür çalışan model veya teoriye başvurulabilir. Araştırmacılar neden başka müdahalelerin tercih edilmediğini, hangilerinin neden uygulamaya karar verildiğini

açıklamalıdır. Yapılan çalışmaların müdahaleyi nasıl bilgilendirdiğini göstermek için kanıta dayalı net değerlendirmeler ortaya konulmalıdır. Müdahalenin yapıldığı bağlamın rolü ve etkisi araştırmacılar tarafından net bir şekilde açıklanmalıdır. Müdahale programında kullanılacak tekniklerin ve daha önceki çalışmalarda işe yaradığı düşünülen yöntemlerin dikkatlice değerlendirilmesi gerekir. Müdahale programında herhangi bir teknik ile ilgili eksiklik fark edilirse danışanı ve müdahale programını korumak için hangi önlemlerin alındığı konusunda açık olunmalıdır (Keegan ve ark., 2017).

Bartholomew, Parcel, Kok ve Gottlieb (2001) sağlık alanında müdahale programlarının uygulanması ile ilgili bir yol haritası hazırlamışlardır. Müdahale haritalama adını verdikleri yapı, müdahale programı geliştirme sürecini beş adımda açıklar:

1. Sağlık sorunlarının bilimsel analizlerine dayalı yakın program hedeflerinin tanımlanması ve soruna neden olan faktörlerin belirlenmesi,
2. Sağlıkla ilgili davranışı (belirleyicilerini) değiştirmek için teoriye dayalı müdahale yöntemlerinin ve pratik stratejilerin seçimi,
3. Uygulanacak program bileşenlerinin üretimi ve tasarımı,
4. Programın benimsenmesi, uygulanması ve sürdürülebilir olması,
5. Süreç beklentisi ve etki değerlendirmesi.

Müdahale Haritalaması yöntemi Bartholomew ve arkadaşları (2001) tarafından çok yinelemeli bir yapı olarak ifade edilir. Ortaya koydukları bu yöntemde program, planlayıcılar, görevler ve adımlar arasında ileri geri şekilde hareket eder. Süreç kümülatif olarak ilerler. Her adım önceki adımlarla bağlantılıdır ve belirli bir adıma dikkat edilmemesi hatalara ve yetersiz kararlara neden olabilir.

Müdahale Programının Uygulanması ve Takibi

Örnek olay çalışmalarında süreç diğer uygulayıcıların müdahaleyi tekrarlayabileceği düzeyde detaylı olarak aktarılmalıdır. Yapılan müdahalenin amaçları ve bu amaçlara uygun olarak neler yapıldığı aşamalarıyla birlikte açıklanır. Müdahalenin nerede ve ne zaman yapıldığını belirtmek aşamaların aktarılmasında önem arz etmektedir. İlerlemenin kaydedilmesi ve ihtiyaç durumunda planların neden değiştirildiğini açıklayabilmek için değerlendirme stratejilerine de makalede yer verilmelidir (Keagen ve ark., 2017).

Alan yazında veri toplama evresinde dikkat edilmesi gereken bazı noktalardan söz edilmiştir. İlk olarak araştırmanın tasarımına ve amaçlarına bağlı olarak nitel araştırma

yöntemlerinden uygun olanının kullanılmasıdır. İhtiyaç halinde birden fazla yöntemin beraber kullanılması veri kaynağını çeşitlendirmektedir. Örnek olay çalışmalarında çalışmaya dair verilerin toplandığı bir “veri tabanı”nın gerekliliğinden bahsedilmiştir. Veri tabanı başka araştırmacıların çalışmayı tekrarlayabilmesine olanak sağlar. Son olarak araştırmanın aşamalarının birbirleri ile ilişkisinin açıkça belirtilmesi gerektiğinden söz edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 1999).

Müdahale öncesi ve sonrası değerlendirmeye kıyasla daha sık değerlendirme yapılmasının çalışmanın etkinliğini arttıracaklarını ileri süren araştırmacılar bulunmaktadır. Bu yaklaşımlardan biri Bennett’in (1982) modelinin uygulamalı spor psikolojisine uyarlanmasıyla oluşan 5 aşamalı değerlendirme ile ortaya koyulmuştur. İlk aşamada sporcunun psikolojik beceriler ve tutum gibi özelliklerin temel değerlendirmesi yapılmalıdır. İkinci aşama sporcunun müdahale hakkında doygunluğu veya danışman algısı gibi tepkilerini içermektedir. Sonraki aşamada bireylerin veya grupların bilgi, tutum ve psikolojik becerilerindeki değişimin değerlendirilmesi önerilmektedir. Bunlarda yaşanan herhangi bir değişikliğin kişinin müdahaleye olan bağlılığını etkileyeceği beklenmektedir. Dördüncü aşama davranış değişikliğini içermektedir. Kişinin gösterdiği uyum ve performans değerlendirilir. Son olarak ise müdahalenin amacına ulaşma durumu ve genel etki değerlendirilebilir. Bu aşamada önceki aşamaların tekrar üzerinden geçilmesinin faydalı olabileceğinden bahsedilmiştir (Anderson ve ark., 2002).

Müdahale ve Çıktının Değerlendirilmesi (Bulgular)

Örnek olay araştırması yaparken bulguları raporlamanın başlıca özelliği, araştırılan soruların yanıtlarını belirlemek için elde edilen bilgilerin tekrarlı ve sürekli olarak gözden geçirilmesidir. Süreç, bilgilerin geçici ve sonrasında kalıcı temalar halinde sınıflandırılması ile ilerler. Temalar, araştırmanın sonuçlarını temsil eden birbirine paralel bulguların hazırlanması ile belirlenir (Hancock ve ark., 2021).

Araştırmacıların, müdahale yöntemine ve uygulanmasına ilişkin her türlü olumlu ve olumsuz sonuçları, uygulamaya yönelik karşılaşılan sorunları ortaya koyup müdahale sürecine dair şeffaf bir eleştiri ortaya koyması gerekmektedir. Başarısızlıklar ve/veya zorluklarla sonuçlanan örnek olay çalışmaları, kendini yüceltici bir üsluptan uzak ve daha bilgilendirici olmalıdır. Araştırmacılar istenmeyen durumlar söz konusu olduğunda neyin yanlış gittiğini bildirmelidir. Uygulama ile ilgili sürecin geniş ve kapsamlı bir değerlendirmesi çok önemlidir. Bu süreç, danışanlara verilen geri bildirimleri, uygulama ve hizmet öncesi ve sonrası yapılan

değerlendirmeleri, ayrıntılı örnek olay notlarını ve daha geniş bir şekilde yansıtıcı uygulamaları içerebilir (Keegan ve ark., 2017).

Örnek olay araştırmacıları, anlamlı olan bulguları belirleyip ve raporlaştırmak için araştırma boyunca toplanan birden çok farklı bilgi parçasını bütünleştirip sentezler. Araştırmacılar, bu görevi gerçekleştirmek için büyük ölçüde örnek olay çalışmasına rehberlik etmek için kullanılan disiplin yönelimi ve tasarımla ilgili çeşitli stratejilerden (örneğin, tematik analiz, kategorik analiz, anlatı analizi) faydalanabilir. Kullanılan her stratejinin birbirinden benzersiz özellikleri olabilir, Buna rağmen birçok stratejinin temel bir ortak süreci vardır. Bu süreç tekrarlanan kalıpları, oluşturulan tema veya kategorileri belirlemek için toplanmış bilgilerin yineleyen ve sürekli bir şekilde gözden geçirilmesini içerir. Gözden geçirme aşamasında, sorulara geçici bir yanıt oluşturmak için elde edilen her yeni bilgi belirli bir araştırma sorusu çerçevesinde incelenir. Oluşturulan geçici cevaplar temalar halinde sınıflandırılır. Mevcut tüm bilgilerin değerlendirilmesi sonucu iyi bir şekilde tüm temalar ortaya çıkana kadar bu süreç devam eder. Bu süreç boyunca, örnek olay araştırmacısı, eğer bilgi doğrulamıyorsa soruyu iyileştirmeyi veya bilgi sorunun uygulanabilirliğini destekliyorsa soruyu tutmayı seçebilir. Tüm kaynaklardan gelen bilgiler kapsamlı bir şekilde incelendikten sonra, bilgilerin üstünlüğünün geçici bir yanıtı desteklediği temalar korunur ve bulgular olarak raporlanır (Hancock ve ark., 2021).

Uygulama ve Teorik Perspektifte Analiz Çıktılarının Tartışılması (Tartışma)

Gerçekleştirilen örnek olay çalışması sonrasında ortaya konulan çıktıların alan yazındaki yerinin okuyucuya aktarıldığı aşama olarak değerlendirilmelidir. Bu doğrultuda çalışma çıktılarının alan yazındaki örnekleri ile benzerlikleri, farklılıkları ve kazandırdıkları tartışılmalıdır (Makar ve ark., 2018). Bu bölümün yazılması gerçekleştirilen uygulamaların “kanıta dayalı” bir içerik kazanması için önemlidir (Keegan ve ark., 2017).

Sonuç

Örnek olay çalışmasının bulgularından çıkarılan sonuçlar bu bölümde ifade edilmektedir. Bu bölüm oluşturulurken okuyucuların sonraki çalışmaları için kendi sonuçlarını çıkarabilmeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Ortaya koyulan sonuçlar ilerideki örnek olay çalışmalarının oluşturulabilmesi için gerekli olan uygulama ve araştırma çıkarımlarını ortaya koymalıdır. Yazarlar vakanın uygulama alanı ile bağlantısını irdelemeli ve önerilerini ifade etmelidir (Cotterill ve Schinke, 2017). Yetkin bir şekilde gerçekleştirilmiş örnek olay

çalışmalarının spor ortamındaki psikoloji ilkeleri konusunda bütünleyici bir rol oynayabileceği ve araştırma ve uygulama arasındaki bağı güçlendirmede yardımcı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır (Smith, 1988).

Örnek Olay Çalışmalarında Geçerlik ve Güvenirlik

Alan yazında örnek olay çalışmalarının geçerlik ve güvenilirliğinin artırılması için çeşitli teknikler ortaya koyulmuştur. Yin (2014)'e göre verilerin toplanmasında öznel değerlendirmelere sık başvurulması yapı geçerliliği konusunda sorun oluşturmaktadır. Bu bağlamda yapı geçerliliğini arttırmak için üç yöntem önermiştir. Birden çok veri kullanmak, veri toplama sürecinde “kanıt zinciri” oluşturmak ve örnek olay çalışma taslağının başka uzmanlar tarafından incelenmesini sağlamak yapı geçerliliğini arttıran yöntemler olarak karşımıza çıkmaktadır (Yin, 2014). Örnek olay taslağının incelenmesini içeren “üye kontrolü” yönteminin işlevsiz olduğunu belirten araştırmalar da mevcuttur (Smith ve McGannon, 2017). İç geçerliliği arttırmak için ise bağımlı ölçümlerin birden fazla kez değerlendirilmesi, yöntem çeşitlemesi (triangulation), sonuçların farklı vakalarda tekrarlanması ve veri toplamının sistematik bir şekilde gerçekleştirilmesi önerilmektedir (Smith, 1988). Dış geçerlilik konusunda hem nitel hem nicel yöntemlerle veri toplanması ve birden çok bağımlı değişkenin değerlendirilmesinin müdahalenin daha iyi aktarılmasına yardımcı olacağından söz edilmektedir (Anderson ve ark., 2002). Son olarak, örnek olay çalışmalarında her bir basamağın sistematik şekilde oluşturulup detaylı olarak makaleye aktarılmasını çalışmanın güvenilirliğini etkileyen faktör olarak belirtilmiştir (Yin, 2014).

Sonuç ve Öneriler

Spor ve egzersiz psikolojisi alanında yer alan araştırmacılar ve uygulamacılar bu rehberi takip ederek hem spor ve egzersiz psikolojisi uygulamalarının bilimsel olarak anlaşılmasına katkıda bulunabilecekler hem de sporcuların, antrenörlerin ve diğer paydaşların yaşamları üzerinde somut bir etkisi olan uygulamalı örnek olay çalışmalarını tasarlamak ve yürütmek için daha donanımlı olacaklardır. Spor ve egzersiz psikolojisi alanında yer alan araştırmacıların ve uygulamacıların örnek olay çalışma raporlarını hazırlamasında yol gösterici olabilmesi için yazarlar tarafından ek 1’de yer alan bir kontrol listesi hazırlanıp öneri olarak sunulmuştur. Ayrıca örnek olay raporlarının hazırlanması sırasında yararlanılabilecek bazı kaynaklar aşağıdaki bölümde sunulmuştur.

Önerilen Makaleler

Neil, R., Cropley, B., Wilson, K., Faull, A. (2013). Exploring the value of reflective practice interventions within applied sport psychology: Case studies with an individual athlete and a team. *Sport & Exercise Psychology Review*, 9(2), 42-56.

Keegan, R. J., Schinke, R., Chirban, S., Durand-Bush, N., Cotterill, S. (2017). Guidelines for writing applied case studies in sport and exercise psychology. *Revista de psicología del deporte*, 26(3), 85-90.

Cotterill, S. T., Schinke, R. J., Thelwell, R. (2017). Writing manuscripts for case studies in sport and exercise psychology. *Case Studies in Sport and Exercise Psychology*, 1(1), 1-3.

Önerilen Kitaplar

Hays, K. F. (2009). *Performance psychology in action: A casebook for working with athletes, performing artists, business leaders, and professionals in high-risk occupations*. American Psychological Association.

Cremades, J. G., Tashman, L. S. (2016). *Global practices and training in applied sport, exercise, and performance psychology*. Routledge.

Önerilen Dergiler

Case Studies in Sport and Exercise Psychology

Journal of Applied Sport Psychology

Kaynakça

- Akar Vural, R., Cenkseven, F. (2005). Case studies in educational research: definition, types, stages, and reporting of case study research. *Burdur Journal of Education Faculty*, 6(10), 126-139.
- Anderson, A. G., Mahoney, C., Miles, A., Robinson, P. (2002). Evaluating the effectiveness of applied sport psychology practice: Making the case for a case study approach. *The Sport Psychologist*, 16(4), 432-453.
- Bartholomew, K., Parcel, G., Kok, G., Gottlieb, N. (2001). Intervention Mapping: Developing theory and evidence-based health education programs. *Mountain View, CA: Mayfield*.
- Baxter, P., Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: Study design and implementation for novice researchers. *The Qualitative Report*, 13(4), 544-559.
- Bennett, C. F. (1982). Reflective Appraisal of Programs (RAP): An Approach to Studying Clientele-Perceived Results of Cooperative Extension Programs. *Introduction, Rationale, Guide and Workbook*.
- Cotterill, S. T., Schinke, R. J. (2017). Conducting and publishing case study research in sport and exercise psychology. *Case Studies in Sport and Exercise Psychology*, 1(1), 79-82.
- Cotterill, S. T., Schinke, R. J., Thelwell, R. (2017). Writing manuscripts for case studies in sport and exercise psychology. *Case Studies in Sport and Exercise Psychology*, 1(1), 1-3.
- Cotterill, S. T. (2020). Case Study Approaches in Sport and Exercise Psychology. *Handbook of Sport Psychology*, 1097-1109.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Giges, B., Van Raalte, J. (2012). Special issue of the sport psychologist case studies in sport psychology introduction. *The Sport Psychologist*, 26(4), 483-485.
- Hancock, D. R., Algozzine, B., Lim, J. H. (2021). *Doing case study research: A practical guide for beginning researchers* (4th ed.). Teachers College Press, London.
- Hemmings, B., Holder, T. (2013). *Applied sport psychology: A case-based approach*. John Wiley & Sons.

Hodge, K., Sharp, L-A. (2017). Case studies. In B. Smith & A. C. Sparkes (Eds.), *Routledge handbook of qualitative research in sport and exercise*. Abingdon: Routledge.

Johnsson, R. (2003). Case study methodology. *Open House International*, 32(3), 22–24.

Keegan, R. J., Schinke, R., Chirban, S., Durand-Bush, N., Cotterill, S. (2017). Guidelines for writing applied case studies in sport and exercise psychology. *Revista de psicología del deporte*, 26(3), 85-90.

Makar, G., Foltz, C., Lendner, M., Vaccaro, A. R. (2018). How to write effective discussion and conclusion sections. *Clinical spine surgery*, 31(8), 345-346.

Miles, M. B., Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Rotella, B., Boyce, B. A., Allyson, B., Savis, J. C. (1998). *Case studies in sport psychology*. Sudbury, MA: Jones & Bartlett Publishers.

Simons, H. (2009). *Case study research in practice*. London: Sage.

Smith, R. E. (1988). The logic and design of case study research. *The Sport Psychologist*, 2, 1–12.

Smith, B., McGannon K. (2017). Developing rigor in qualitative research: Problems and opportunities within sport and exercise psychology. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 11(1), 101–121.

Stake, R. E. (2000). Case studies. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research* (2nd ed., 435–454). Thousand Oaks, CA: Sage.

Weinberg, R. S., Gould, D. (2014). *Foundations of sport and exercise psychology* (6th ed.). Human Kinetics.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (1999) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınevi, Ankara.

Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods*. Sage.

Ek 1: Bir Örnek Olay Çalışmasının Yazımı İçin Kontrol Listesi

Sorular	Evet	Biraz	Hayır
Örnek olayın amacına ve alan yazına katkısına net şekilde değinildi mi?			
Seçilen örnek olay detaylıca açıklandı mı?			
Çalışılan kişi veya grubun ihtiyacı olan etmenler ortaya konuldu mu?			
Olayda yer alan kişi veya grupların ihtiyaçlarının belirlenmesi sırasında kullanılan veri toplama araçlarına değinildi mi?			
Müdahale yönteminin tasarlanması sırasında temel alınan teorik yaklaşım açıklandı mı?			
İhtiyaca uygun müdahale yöntemi detaylı olarak açıklandı mı?			
Müdahale sürecini değerlendirmek için gerekli ölçme değerlendirme araçları kullanıldı mı?			
Seçilen örnek olayın analizine uygun istatistiksel analiz yöntemi kullanıldı mı?			
Müdahalenin sonrasında elde edilen bulguların analizi ve değerlendirilmesi gerçekleştirildi mi?			
Elde edilen bulgular alan yazındaki örnekleriyle birlikte ele alınarak tartışıldı mı?			
Rapor biçim ve anlatım bağlamında anlaşılır bir dille yazılıp buna uygun tablo, şekil ve/veya grafiklerle desteklendi mi?			
Çalışmanın başlangıcından sonuna kadar olan tüm süreçte etik değerler gözetildi mi?			